

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Brand i laboratorielokal på Institutet för X.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Claes Tornberg, Räddningstjänsten.

UPPLYSNINGAR OM BRANDEN

-Stort larm- Automatlarm IVL- X gatan, nycklar medtages- Klockan är 16.24 på X stationen och den knastrande högtalaren upprepar adressen efter larmsignalen. Fyra minuter senare är man framme vid huvudentren och finner att nycklarna till entredörren inte passar. Räddningsstrykan söker sig runt fastigheten och tar sig upp för baksidans utvändiga nödutgångstrappa. Via ett fönster, i direkt anslutning till spiraltrappan på andra våningen, fann man en rökfylld lokal och öppna lågor. Då rökdykarna trängde in var värmen inte speciellt besvärande, dock noterade man att en nästan meterlång låga slog ut från ett avbränt väggfast rör. Efter några minuters insatstid var branden i lablokalen under kontroll och kranen till vätgasledningen stängd. För att kontrollera mellanväggar, takkonstruktioner och ventilationsanläggning användes värmekameran. Brandgaserna hade även trängt upp till ovanliggande kontorsvåning via ventilation och kabelschakt. Sekundärskadorna i laborierutrymmet blev omfattande då hela våningsplanet bestod av en enda brandcell med flera små lablokaler och kontorsrum.

Redan under släckinsatsen blev man lite konfunderad över brandens omfattning ty lokalerna var ju försedda rökdetektorer.

UNDERSÖKNINGEN

Brandskadorna blev omfattande i direkt anslutning till primärbrandplatsen, vilken kunde lokaliseras till baksidan av ett kylskåp. Här var vägg och golvlister starkt kolade samtidigt som kylskåpet var totalt urbränt.

Att dragförhållandena i lokalen hade påverkat både brandförlopp och larmtid framstod tydligt vid ett närmare studium av den totala brandbilden. Branden hade sannolikt haft ett långsamt startförlopp och när detekteringen väl skedde handlade det om öppna lågor. Dragskåpens ventilation hade helt enkelt evakuerat ut brandgaserna, vilket också kontrollen med värmekameran visade. Värmepåkänningen var nämligen betydande i ventilationens takanslutning. Även den stora osekterade lokalen bidrog till att rökgaserna spreds utan att rökdetektering uppstod. Trots dessa noteringar ställde jag mig tveksam till om larmet vid själva primärplatsen varit inkopplad. Enligt räddningsledaren hade dock ingen sektion varit bortkopplad.

Tillsammans med en larmsakkunnig undersökte jag larminstallationen samt talade med ansvarig på platsen. Vid en titt i centralapparatus kontrolljournal visade det sig att, innan brandlarmet, inga larm hade förevarit sedan år 19XX. Innan dess hade däremot ett antal falsklarm noterats, att larmen därefter upphörde krävde sin förklaring. För att få ett slut på alla falska/onödiga larm, vilka debiterades av räddningstjänsten, bytte företaget med hjälp av larminstallatören ut befintliga rökdetektorer. De joniserande detektorerna ersattes med tidsfördröjda dito. De tidsfördröjda joniserande detektorerna utlöser larm när röken kring detektorn behåller eller ökar sin intensitet under en tidsrymd av minst 30 sekunder. Skulle av någon anledning rökintensiteten minska startar tidsreläet ånyo och det tar ytterligare minst 30 sekunder. Med de relaterade förutsättningar som fanns i laboriet i kombination med en tidsfördröjd detektering (blåmärkt detektor) framstår inte längre brandskadan som oförklarlig.

BRANDORSAKEN

Branden har startat i direkt anslutning till kylskåpets kompressor, i dess elanslutning eller i det numera kända startreläet. Trots den

inledande rökstringen har inte de tidsfördröjda detektorerna reagerat. När räddningstjänsten anländer har branden sannolikt pågått i minst en halvtimme. Utan tvekan har detta medfört onödigt stor brandskada. Enligt vad som framkom pågick flera forskningsprojekt vilka svårt skadades av heta brandgaser och sot. Även om man knappast torde kunna värdera de havererade projekten så slutar säkerligen skadenotan på mångmiljonbelopp.

ERFARENHETER

Med facit i hand är det lätt att konstatera att de tidsfördröjda detektorerna inte skulle installerats. Man borde i stället ha skapat en larmorganisation inom företaget. Installationen skulle försetts med larmlagring, d.v.s en tidsfördröjning under arbetstid när det finns folk på plats. Under icke arbetstid hade då larmet gått direkt till räddningstjänsten utan någon som helst fördröjning. En larmorganisation kräver att personal på plats är utbildade och vet hur de skall agera när det fördröjda larmet, internlarmet utlöst. Sammanfattningsvis kan man fastslå att tidsfördröjda detektorer i utrymmen med hög luftväxling och i stora osektonerade lokaler inte alltid ger det tidiga larm som är nödvändigt för att resultatet skall bli en s.k "Happy-Fire". Det kan också påpekas att räddnings tjänstens brandinspektör, långt tid före branden, rekommenderat företaget att sektionera den stora lab- och kontorsvåningen.